

Linköpings universitet
Rektor
581 83 Linköping
(Universitetets dnr 840/05-40)

Juridiska avdelningen
Teresa Edelman

2005-12-20
Reg.nr 31-2324-05

Anmälan mot Linköpings universitet angående studiegång i läkarutbildningen

Anmälan

N N har i en anmälan, som kom in till Högskoleverket den 31 maj 2005, ifrågasatt Linköpings universitets hantering av hans studiegång vid läkarprogrammet och anfört bl.a. följande.

I ett beslut daterat 2000-11-08 meddelade universitetet att han på egen begäran avbrutit sina studier. Någon sådan begäran hade dock inte framställts från hans sida. Han ansökte på nytt via VHS till läkarprogrammet inför hösten 2003 men blev inte antagen vare sig i den första eller i den andra antagningsomgången. Vårterminen 2004 blev han däremot antagen redan vid den första omgången. När han skulle registrera sig på utbildningen visade det sig att han måste göra en omregistrering vilket han också gjorde. Han hade alltså kvar sin plats vid läkarprogrammet och hade således inte behövt söka på nytt. Den informationen fick han dock av en studievägledare först när han hade återupptagit sina studier vårterminen 2004. Han hindrades på detta sätt att tillträda utbildningen hösten 2003. När han återupptog studierna vid läkarprogrammet deltog han på Consensus välkomstmiddag i januari 2004. När han skulle gå tog studievägledaren tag i hans arm och frågade om han skulle delta i den första kursen hälsa-etik-lärande (HEL-kursen) på läkarprogrammet. Dagen efter fick han dessutom med posten en blankett för ansökan om tillgodoräknande av studier. HEL-kursen var emellertid redan införd som tillgodoräknad i det studieadministrativa LADOK-systemet. Den 30 januari 2004 fick han besked från studievägledaren att han fått HEL-kursen tillgodoräknad i oktober 2001. Den 18 april 2005 fick han ett beslut från universitetet att han hade anmält studieavbrott. Någon begäran att få avbryta studierna hade han inte heller denna gång framställt.

I sin anmälan har N N även uppgett att nästa tentamenstillfälle var den 9 juni 2005 och att han önskade att tentera men i dagsläget hindrats från att kunna göra detta. Högskoleverket förmedlade N Ns önskan till studievägledaren som meddelade att han hade möjlighet att anmäla sig till tentamen hos

tentamenssekreteraren. Högskoleverket upplyste N N om detta i ett e-postmeddelande den 2 juni 2005.

Till sin anmälan har N N fogat meddelande om studieavbrott 2000-11-08, e-postmeddelande från studievägledaren den 30 januari 2004 om tillgodoräknande av HEL-kursen, meddelande om studieavbrott 2005-04-18 samt utdrag 2005-05-13 från universitetets register för studiedokumentation.

Utredning

Universitetets yttrande

Universitetet har anmodats att yttra sig över N Ns anmälan och anfört i huvudsak följande.

Enligt ett gällande system för ekonomisk ersättning för högskoleutbildning får den enskilda högskolan ersättning endast för de studenter som aktivt följer föreskriven undervisning och som fortlöpande examineras enligt gällande utbildnings- och kursplaner. Även med hänsyn till den enskilda högskolans planeringsbehov i övrigt för utbildningens genomförande måste varje lärosäte ha en ordning där icke aktiva studenter kan identifieras, så att uppgifter om antalet aktiva studenter blir korrekt. Beslut om studieuppehåll beaktas såväl i högskolans redovisning till staten som i den egna utbildningsplaneringen. Om en student underlåter att följa den i högskoleförordningen anvisade ordningen om att aktivt anmäla studieuppehåll, medför det i program med ett ständigt begränsat platsantal att vederbörande med stöd av lokala föreskrifter riskerar att mista sin möjlighet att kunna fortsätta de aktiva studierna vid den tidpunkt studenten själv önskar. I stället öppnas den möjligheten endast i den mån det finns en ledig plats, varvid studenten också får acceptera att dennes önskemål prioriteras lägre än vad som gäller beträffande de studenter som följt gällande föreskrifter. För att högskolan skall kunna lämna riktiga uppgifter om antalet aktiva studerande tillämpas vid universitetet, såsom vid andra lärosäten, en rutin benämnd ”administrativt avbrott” för de studenter som utan särskilt anmälan tills vidare väljer att avbryta sina studier. Den innebär att berörda studenter vid en given tidpunkt den termin ett avbrott inletts får ett skriftligt bekräftande besked om att universitetet tills vidare noterat att studenterna gjort ett avbrott i sina studier. Vid Hälsouniversitetet tillämpas dessutom med stöd av högskoleförordningen och lokala föreskrifter såväl särskilda tröskelregler vad gäller tillträde till olika terminskurser som generella begränsningsregler vad avser antalet möjliga examinationsförsök i en och samma kurs. Samtidigt förhindrar inte högskoleförordningens föreskrifter att en och samma person vid ett och samma lärosäte återkommande kan antas vid ett och samma program genom att delta i de årliga ansökningsförfarandena. Denna möjlighet till förnyad antagning innebär en kollision mellan skilda regelverk och medför fortlöpande svårigheter för utbildningsansvariga vad gäller en likformig tillämpning av de lokala föreskrifterna och reglerna i övrigt. N N antogs första gången till läkarprogrammet höstterminen 1997. Inom läkarprogrammet gäller att termin 1 skall vara helt avklarad innan man kan få tillträde till termin 3. Höstterminen 1998 flyttades han inte upp till termin 3 på grund av ej avklarad

2005-12-20

Reg.nr 31-2324-05

Sid 3

examination på termin 1. Han ansökte då och beviljades studieuppehåll. På samma sätt beviljades han studieuppehåll vårterminen 1999. Under denna tid klarade han av dock av HEL-kursen. Därefter ansökte han och beviljades studieuppehåll för höstterminen 1999 och för vårterminen 2000. Höstterminen 2000 kunde han fortfarande inte flyttas upp till termin 3 på grund av inte avklarad examination. Han ansökte inte om uppehåll för denna termin och beslut fattades om administrativt avbrott 2000-11-08. N N rekommenderades att kontakta studievägledning. Vid kontakt uppmärksammades han på att ansökan om studieuppehåll måste ske. Ansökan inkom från honom och administrativt avbrott togs bort och ersattes med studieuppehåll. Vårterminen 2001 kunde N N fortfarande inte flyttas upp till termin 3 på grund av tröskelregler. Han ansökte inte om studieuppehåll under denna termin. Han antogs på nytt till läkarprogrammet höstterminen 2001 och omregistrerades på termin 2. Han ansökte och beviljades tillgodoräknande av HEL-kursen. Beslut om administrativt avbrott infördes 2001-11-19. Inga nya poäng avklarades under denna termin. Inte heller vårterminen 2002 kunde han flyttas upp till termin 3. Han ansökte inte om uppehåll inför vårterminen 2002 varför administrativt avbrott beslutades 2002-06-27. Eftersom det inte hade förekommit någon aktivitet från N Ns sida under höstterminen 2002 – höstterminen 2003 låg det administrativa avbrottet kvar. N N antogs för tredje gången till läkarprogrammet vårterminen 2004 och omregistrerades på programmets termin 2 under denna termin. Tillgodoräkandet av HEL-kursen förnyades 2004-02-03. Vårterminen 2004 klarade N N av 3 poäng från termin 1. Höstterminen 2004 omregistrerades N N på termin 2 och klarade under den tiden av 10 poäng. Vårterminen 2005 kunde han fortfarande inte flyttas upp till termin 3 på grund av tröskelregler. Han ansökte inte om uppehåll inför denna termin. Administrativt avbrott beslutades 2005-04-15. Det medges att beslut och information till enskild student om administrativt avbrott kan ske på ett tydligare sätt än vad som hittills varit rutin vid Hälsouniversitetet. Beslut av förevarande slag måste med nödvändighet vara standardiserade och bör lämpligen innehålla en kort förklaring till varför den enskilde studenten ensidigt fått sin registrering i LADOK-systemet justerad. Konstruktionen av administrativt avbrott medför ofta oförutsägbara tillämpningssituationer. Ett praktiskt förhållande är t.ex. att då ett administrativt avbrott har lagts in i LADOK-systemet får studenten inte längre automatiskt upp de tentor som han/hon kan anmäla sig till. Detta kan givetvis medföra en osäkerhet hos den enskilde studenten om vad som gäller för dennes del. För vårterminen 2005 har N N – trots besked om administrativt avbrott den 15 april 2005 – dels deltagit i stadietest den 19 april 2005, dels slutligt beretts tillfälle till examination den 9 juni 2005.

N Ns kommentarer

N N har fått tillfälle att lämna synpunkter på universitetets yttrande och anför bl.a. följande.

Han ansökte på nytt till läkarutbildningen inför höstterminen 2003. Universitetet har därmed haft vetskap om att han önskade ta sin plats i bruk. Genom sitt agerande avstängde universitetet i praktiken honom från vidare studier. Oklarheter

2005-12-20

Reg.nr 31-2324-05

Sid 4

kring sådana grundläggande förhållanden som om studenten över huvud taget är antagen till en utbildning och berättigad att genomgå tentamina påverkar inte studierna i positiv riktning. När han bedrev studier på läkarutbildningens termin 1 under vårterminen 2004 blev han registrerad på termin 2. Han erhöll då också information angående termin 2 i stället för om termin 1. Rektor har till dagens datum inte vidtagit åtgärder för att det administrativa avbrottet skall upphävas. I sin anmälan begärde han att Högskoleverket skulle vidta åtgärder för att han skulle kunna genomföra tentamen 2005-06-09. Verket har vidtagit åtgärder och möjliggjort för honom att genomföra denna tentamen.

Övrig utredning

Universitetet har fått tillfälle att yttra sig över N Ns kommentarer och anført bl.a. följande. Gällande tröskelregler medför att N N inte kan registreras för studier på termin 3. Först efter att ha klarat av termin 1 helt kan han – i mån av plats – registreras på termin 3. Genom att anmäla studieuppehåll skulle han erhålla en bättre prioriteringsordning vid fördelningen av terminsplatser på termin 3. En ansökan om studieavbrott från hans sida skulle få till omedelbar konsekvens att tidigare registrerat beslut om administrativt studieavbrott upphävs.

Högskoleverket har från universitetets hemsida tagit del av utbildningsplanen för läkarprogrammet och kursplanen för stadium I samt ”Studieadministrativa regler för Hälsouniversitetets utbildningar”, beslutade 2003-11-26. Verket har även tagit del av utbildningsplaner fastställda 1995 och 1999.

Högskoleverkets bedömning

Tillämpliga regler

Regler i högskoleförordningen och Högskoleverkets föreskrifter

Av 6 kap. 7 respektive 9 §§ högskoleförordningen (1993:100) framgår att i kursplanen respektive utbildningsplanen skall anges bl.a. de krav på särskilda förkunskaper och andra villkor som gäller för att bli antagen till kursen respektive utbildningen. Av 7 § framgår vidare att i kursplanen skall anges bl.a. formerna för att bedöma studenternas prestationer, om antalet tillfällen för prov för att bli godkänd är begränsat samt övriga föreskrifter som behövs. I 11 a § samma kapitel anges att om en högskola begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på en kurs eller del av kurs, skall antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Bestämmelserna om antalet tillfällen för prov infördes den 1 januari 2005 (SFS 2004:289).

Enligt 7 kap. 20 § högskoleförordningen får en högskola, om det finns särskilda skäl, medge att den som är antagen till grundläggande högskoleutbildning vid högskolan får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Enligt 3 § Högskoleverkets föreskrifter, HSVFS 1999:1, avses med studieuppehåll ett uppehåll i studierna som anmäls till högskolan av studenten. Enligt 4 § samma föreskrifter kan särskilda skäl vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter som t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilpliktsjämnstgöring eller

studentfackliga uppdrag. Högskolans medgivande om att en student får fortsätta sina studier efter studieuppehåll skall lämnas för en bestämd tid.

Sedan den 1 januari 2005 kan högskolans beslut, att inte bevilja den som är antagen till grundläggande högskoleutbildning att få fortsätta sina studier efter studieuppehåll, överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (jmf 12 kap. 2 § 10 högskoleförordningen).

Universitetets regler

Utöver universitetets redovisning framgår följande av de av Högskoleverket inhämtade nu gällande dokumenten.

I *utbildningsplanen* för läkarprogrammet anges bl.a. följande. Utbildningen består av tre stadier. Stadium I omfattar termin 1 – 2. Första delen av termin 1 utgörs av momentet Hälsa, Etik och Lärande (HEL I). Examination äger rum efter varje termin och i slutet av varje stadium. För att delta i stadietest I skall studenten ha godkänt betyg på termin 1. För stadietest II är kravet godkänt betyg på termin 3 – 4. Vid underkänt betyg på stadietest I och II skall alla delar av examinationen göras om. Om en student underkänts två gånger i samma moment skall examinator i samarbete med studievägledaren diskutera stödåtgärder och förutsättningar för förnyat prov tillsammans med studenten. Inför femte och sista provtillfället skall examinator när studenten anmäler sig till provet meddela programstudierektorn. Utbildningens terminer skall genomgå i tur och ordning. Eventuell dispens från tröskelreglerna för tillträde till de olika terminerna beslutas av programstudierektorn. Tröskelreglerna inom varje stadium anges i kursplanen.

I *kursplanen* för stadium I anges bl.a. följande. Tillträdes- och tröskelregler; termin 1: som för tillträde till utbildningen, termin 2: godkända obligatoriska moment på termin 1. Obligatoriska moment på termin 1 är HEL-kursen omfattande 4 poäng och ytterligare obligatoriska moment omfattande 6 poäng. Slutprov ges vid slutet av det första momentet och i slutet av terminen. Obligatoriska moment på termin 2 omfattar 10 poäng. Slutprov ges i slutet av terminen. För godkänt betyg på stadium I krävs godkänt betyg på termin 1 och 2 samt godkänt stadietest. För att delta i stadietesten behöver studenten inte ha godkänt betyg på termin 1. Provet äger rum under termin 2 och omfattar ett muntligt och ett skriftligt prov.

I *Studieadministrativa regler för Hälsouniversitetets utbildningar* anges bl.a. följande. Särskilda skäl för återkomst i studier efter studieuppehåll är bl.a. återhämtning av studier enligt utbildningsledningen överenskommen plan. Om student inte anmäler studieuppehåll och inte heller registrerar sig närmast följande termin betraktas uppehållet som studieavbrott. Student kan själv anmäla studieavbrott. Det hänvisas vidare till prioriteringsregler där återkomst efter studieavbrott har lägsta prioritering.

De tidigare gällande dokumenten överensstämmer, i allt väsentligt, med de ovan redovisade.

Bedömningen

Ett lärosäte har, enligt de ovan redovisade bestämmelserna i högskoleförordningen och i Högskoleverkets föreskrifter, skyldighet att pröva en students ansökan om att få fortsätta sina studier efter studieuppehåll som pågått under en viss bestämd tid. Om studieuppehåll beviljas har studenten rätt att återuppta sina studier vid den tidpunkten som har bestämts i beslutet. Högskoleverket delar Linköpings universitets uppfattning att en student, som underlåter att följa den föreskrivna ordningen, riskerar att mista sin möjlighet att kunna fortsätta sina studier vid den tidpunkt han/hon själv önskar och att denna möjlighet öppnas endast i den mån det finns en ledig plats. Det är vidare förståeligt att universitetet måste ha ett system för att kunna identifiera icke aktiva studenter. Detta system får dock inte strida mot bestämmelser i högskoleförordningen. Studenter som gör studieavbrott utan att göra någon anmälan är fortfarande antagna till lärosätet och behöver således inte ansöka om att antas på nytt. Ett lärosäte skall inte heller besluta om antagning av en redan antagen student. Om en student vill återuppta sina studier efter studieavbrott bör lärosätet endast undersöka om det finns en ledig plats och eventuellt registrera studenten på nytt. Student som blivit underkänd har rätt till flera examinationstillfällen. Enligt universitetets lokala regler har en student som underkänts flera gånger rätt till stödåtgärder. Tidigare utnyttjade examinationsmöjligheter och beslut om tillgodoräknande gäller, enligt Högskoleverkets uppfattning, även efter det att studenten har blivit registrerad på nytt.

Av utredningen framgår att N N är antagen till Linköpings universitets läkarprogram sedan höstterminen 1997. Han har examinerats i olika moment i utbildningen och fått ett antal poäng, men inte kvalificerat sig till termin 3. Antal examinationstillfällen på läkarprogrammet är begränsat. Det har dock inte framgått hur många examinationstillfällen N N har utnyttjat och om han erbjudits stödåtgärder.

N N har sökt och beviljats studieuppehåll vid flera tillfällen. Därefter har han upprepade gånger registrerats som en student som har avbrutit sina studier. Även under perioder då han inte varit registrerad på programmet har han deltagit i vissa examinationer. I meddelanden om studieavbrott av den 8 november 2000 och den 18 april 2005 har angetts att N N har anmält avbrott på läkarutbildningen. Det är dock ostridigt i ärendet att det inte är han själv som har anmält studieavbrotten. Vidare framgår att N N har sökt och antagits på nytt till läkarprogrammet under hösten 2001, sökt men inte blivit antagen under hösten 2003 samt att han har antagits för tredje gången inför vårterminen 2004 och omregistrerats på programmets termin 2. Eftersom han redan var antagen till utbildningen borde universitetet endast ha undersökt om han kunde registreras på nytt. Han fick vidare inte information om vad som gällde för honom under studieavbrotten, bl.a. vilka tentamina han kunnat anmäla sig till. Universitetets beslut om studieavbrott har försatt N N i en oförutsägbar och osäker situation. Mot denna bakgrund anser Högskoleverket att universitetets hantering av N Ns studiegång har varit otillfredsställande från rättssäkerhetssynpunkt. Högskoleverket riktar därför kritik

HÖGSKOLEVERKET

2005-12-20

Reg.nr 31-2324-05

Sid 7

mot universitetet och förutsätter att universitetet vidtar nödvändiga åtgärder med anledning av verkets ställningstagande. Verket avser att återkomma i ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Annica Lindblom
Chefsjurist

Teresa Edelman
Verksjurist

Kopia för kännedom:

N N